

राज्यातील पोलीस नियंत्रण कक्षांचे
आधुनिकीकरण प्रकल्पास व
त्याअनुषंगाने वरली, मुंबई येथे
संनियंत्रण, नियोजन व विश्लेषण केंद्र
उभारण्यासाठी प्रशासकीय मान्यता
देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: वित्तप्र -३६१७/प्र.क्र.११/पोल-३

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक: ४ सप्टेंबर, २०१७

वाचा :-

- १) गृह विभाग शासन निर्णय क्र.संकिर्ण-२०१५/प्र.क्र.६४/विशा-३अ, दि.१८ जून, २०१५, दि. २ जून, २०१६, दि.२२ मार्च, २०१७ व दि. ५ ऑगस्ट, २०१७.
- २) उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय क्र.भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२ भाग III/ उद्योग-४, दिनांक १ डिसेंबर, २०१६.
- ३) दिनांक ३ ऑगस्ट, २०१७ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळ बैठकीचे कार्यवृत्त.

प्रस्तावना :-

देशात पोलीस, अग्निशामक व रुग्णवाहिका या आपत्कालीन सेवा अनुक्रमे १००, १०१ व १०८ या वेगवेगळ्या दुरध्वनी क्रमांकावर उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत. तथापि सदर आपत्कालिन सेवांसाठी वेगवेगळे दुरध्वनी क्रमांक असल्याने नागरिकांमध्ये याबाबत संभ्रम निर्माण होवून आपत्कालीन परिस्थितीमध्ये पोलीस/अग्निशामक/रुग्णवाहिका या आपत्कालीन सेवा विहीत वेळेत उपलब्ध होण्यास विलंब होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे. त्यामुळे सदर आपत्कालीन सेवा संपूर्ण देशामध्ये एकाच टोल फ्री क्रमांकावर उपलब्ध करून देण्याबाबत केंद्र शासनाने निदेश दिले आहेत. केंद्र शासनाच्या सदर निदेशांच्या अनुषंगाने राज्यातील नागरिकांना आपत्कालीन परिस्थितीत पोलीस सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्यातील पोलीस नियंत्रण कक्षांचे आधुनिकीकरण करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

पोलीस यंत्रणेची प्रतिसाद क्षमता हा डायल १०० यंत्रणेचा अत्यंत महत्वाचा भाग आहे. सध्या प्रत्येक घटक कार्यालयामध्ये स्वतंत्र पोलीस नियंत्रण कक्ष कार्यरत आहे. तथापि ह्या नियंत्रण कक्षामध्ये जुन्या तंत्रज्ञानाचा वापर होत आहे. त्यामुळे बहुतेक ठिकाणी दुरध्वनी क्रमांकावरून फोन करणाऱ्याची ओळख, पूर्वी फोन वगैरे केले असल्याची माहिती तसेच नियंत्रण कक्षात आलेला दुरध्वनी कोठून आला आहे हे आपोआपच माहित होत नाही. तसेच नियंत्रण कक्षाच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या वाहनांमध्ये व्हेईकल ट्रॅकिंग सिस्टिम (VTS) व मोबाईल डाटा

टर्मिनल यासारखी प्रणाली उपलब्ध नसल्याने आपत्कालीन ठिकाणी जवळचे कोणते वाहन पाठवावे याचा अंदाज येत नाही व आपोआपच घटनेची माहिती त्यांच्यापर्यंत पोहोचविणे शक्य होत नाही. याशिवाय वाहनांकडून केलेल्या कार्यवाहीची माहिती नोंद होवून घटनानिहाय कृती अहवाल प्राप्त होत नाही. तसेच एकत्रीकृत डाटाबेस नसल्याने कोणतेही विश्लेषण करता येत नाही. याशिवाय एसएमएस, व्हाट्स अप, ई-मेलद्वारे प्राप्त होणाऱ्या तक्रारींचीदेखील दखल घेण्याची परिणामकारक व्यवस्था उपलब्ध नाही.

राज्यातील पोलीस नियंत्रण कक्षांचे आधुनिकीकरण प्रकल्पामुळे आपत्कालीन परिस्थितीच्या ठिकाणी ग्लोबल पोझीशनिंग सिस्टीम (GPS) किंवा तत्सम यंत्रणेच्या आधारे तात्काळ वाहन उपलब्ध करून देणे शक्य होणार असून सुधारित आणि अद्ययावत तंत्रज्ञानाच्या वापरामुळे नागरिकांना आपत्कालीन सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी लागणारा वेळ कमी होणार आहे. तसेच आपत्कालीन यंत्रणेशी मोबाईल ॲप्लीकेशन, एस.एम.एस., ई मेल, चॅट इत्यादी माध्यमातून संपर्क साधण्याची सुविधा उपलब्ध असणार आहे. या बाबी विचारात घेवून राज्यातील पोलीस नियंत्रण कक्षांचे आधुनिकीकरण, बळकटीकरण करण्याबाबतच्या प्रस्तावास दिनांक ३ ऑगस्ट, २०१७ रोजी झालेल्या राज्य मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत मंत्रिमंडळाने मान्यता दिली आहे. त्यानुसार राज्यातील पोलीस नियंत्रण कक्षांचे आधुनिकीकरण प्रकल्पास व त्यानुषंगाने वरळी, मुंबई येथे संनियंत्रण, नियोजन व विश्लेषण केंद्र उभारण्यासाठी प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

राज्यातील नागरिकांना आपत्कालीन परिस्थितीत पोलीस सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्यातील पोलीस नियंत्रण कक्षांचे आधुनिकीकरणाकरिता आवश्यक असणाऱ्या एकूण रु.३८४.५२ कोटी (रु.तीनशे चौऱ्याऐंशी कोटी बावन्न लाख) व त्याअनुषंगाने वरळी, मुंबई येथे उभारावयाच्या संनियंत्रण, नियोजन व विश्लेषण केंद्रासाठी आवश्यक असणाऱ्या रु.४४.५४ कोटी (रु.चव्वेचाळीस कोटी चौपन्न लाख) अशा एकूण रुपये ४२९.०६ कोटींच्या खर्चाच्या प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर प्रकल्पाची अंमलबजावणी करण्यासाठी शासन स्तरावर संदर्भाधीन क्र.१ येथील नमूद शासन निर्णयान्वये गृह विभागांतर्गत अपर मुख्य सचिव (गृह) यांच्या अध्यक्षतेखाली गठित करण्यात आलेली उच्चस्तरीय शक्ती प्रदत्त समिती विनंती प्रस्तावास (RFP) मान्यता देईल.

३. विनंती प्रस्ताव (RFP) मान्यतेनंतरची पुढील सर्व प्रक्रिया पूर्ण करण्यासाठी क्षेत्रीय पातळीवर पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे अध्यक्षतेखाली खालीलप्रमाणे

प्रकल्प अंमलबजावणी समिती (Project Implementation Committee) गठीत करण्यात येत आहे. सदर समितीमध्ये खालील सदस्यांचा समावेश असेल :-

अ. क्र.	अधिकाऱ्यांचे पदनाम	समितीवरील पद
१.	पोलीस महासंचालक	अध्यक्ष
२.	अपर पोलीस महासंचालक (नि. व स.)	सदस्य सचिव
३.	संचालक, माहिती तंत्रज्ञान संचालनालय	सदस्य
४.	उप सचिव, वित्त विभाग	सदस्य
५.	उप सचिव, नियोजन विभाग	सदस्य
६.	उद्योग सहसंचालक (भांख) / उद्योग संचालनालयाचा प्रतिनिधी	सदस्य

उपरोक्त समितीस काही इतर अधिकाऱ्यांना “निमंत्रित सदस्य” म्हणूनही निमंत्रित करता येईल.

४. उपरोक्त समितीमार्फत प्रस्तुत प्रकल्पाची निविदा प्रसिद्ध करणे, निविदापूर्व बैठक आयोजित करणे, निविदा प्राप्त करणे, प्राप्त निविदांचे तांत्रिक व वित्तीय मुल्यमापन करून पुरवठादाराच्या अंतिम निवडीबाबत उपरोक्त समितीने उच्चस्तरीय शक्ती प्रदत्त समितीस अहवाल सादर करावा. उच्चस्तरीय शक्ती प्रदत्त समितीमार्फत अंतिम पुरवठादाराची निवड करण्यात येईल.

५. पुरवठादाराच्या निवडीनंतर सदर प्रकल्पासंदर्भात करारनामा करणे, इरादापत्र देणे व कार्यादेश देणे इत्यादीबाबतची प्रक्रिया पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेला अपर पोलीस महासंचालक दर्जाचा अधिकारी यांच्यामार्फत राबविण्यात यावी.

६. सदर प्रकल्पाची अंमलबजावणी व देखरेख करण्याची कार्यवाही पोलीस महासंचालक यांच्या अध्यक्षतेखालील उपरोक्त समितीमार्फत करण्यात यावी. सदर समितीने प्रकल्पाच्या कामकाजाचा वेळोवेळी आढावा घ्यावा. तसेच अपर मुख्य सचिव (गृह) यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चस्तरीय शक्ती प्रदत्त समितीमार्फत या प्रकल्पाच्या कामाचा वेळोवेळी आढावा घेण्यात येईल.

७. प्रस्तुत प्रकरणी उपरोक्त प्रमाणे होणारा खर्च हा “मागणी क्र.१, २०५५- पोलीस (००) ११५, पोलीस दलाचे आधुनिकीकरण (०१) विविध तंत्रज्ञान विकास प्रकल्प (०१) (०१) तंत्रज्ञान विकास प्रकल्प (२०५५ ए०३२), ५२ यंत्रसामुग्री व साधनसामुग्री,” या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व तो त्या त्या वर्षी उपलब्ध अनुदानातून भागविण्यात यावा.

८. सदर शासन निर्णय वित्त विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र. २४५/१७/व्यय-७, दि.१.९.२०१७ अन्वये वित्त विभागाने दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०९०४१८०३४९८०२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(कैलास गायकवाड)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव.
२. मा.विरोधीपक्ष नेता, विधानसभा/विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय यांचे खाजगी सचिव.
३. मा. राज्यमंत्री, गृह (शहरे) यांचे खाजगी सचिव.
४. मा. राज्यमंत्री, गृह (ग्रामीण) यांचे खाजगी सचिव.
५. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे सहसचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. अपर मुख्य सचिव, उद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. प्रधान सचिव, गृह (विशेष), मंत्रालय, मुंबई.
११. प्रधान सचिव, माहिती तंत्रज्ञान, मंत्रालय, मुंबई.
१२. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१३. पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई.
१४. संचालक, उद्योग संचालनालय, मुंबई.
१५. महालेखालपाल (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर.
१६. अधिदान व लेखा अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१७. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१८. वित्त विभाग (व्यय-७/वित्तीय सुधारणा) मंत्रालय, मुंबई-३२
१९. निवडनस्ती, पोल-३
